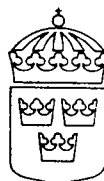

Finansutskottets betänkande

1988/89:FiU9

Riksgäldskontorets medverkan i en ny
penningmarknadscentral m.m. (tilläggsbudget I)

1988/89
FiU9

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet en framställning från riksgäldsfullmäktige om medel på tilläggsbudget I (förs. 1988/89:8). Utskottet biträder fullmäktiges förslag, vilket innebär:

- att riksgäldskontoret ges rätt att engagera sig i en ny penningmarknadscentral och teckna aktier i denna,
- att riksgäldskontoret får möjlighet att bygga upp ett ADB-baserat stöd för bevakning och förvaltning av utlandslån,
- att medel anvisas för ett symposium och en bankett i anslutning till riksgäldskontorets 200-årsjubileum,
- att en sedan länge oreglerad kapitalmedelsförlust skrivs av samt
- att vinsten i riksgäldskontorets uppdragsverksamhet under 1987/88 i sin helhet levereras in till statsverket.

Förslaget

I förslag 1988/89:8 tar riksgäldsfullmäktige upp fem separata frågor och begär att medel anvisas på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1988/89.

Penningmarknadscentralen AB

I frågan om bildandet av en ny penningmarknadscentral hemställer fullmäktige

1. att riksdagen bemyndigar fullmäktige att sluta konsortialavtal med konsortiet för penningmarknadscentralen,
2. att riksdagen bemyndigar fullmäktige att teckna A- och B-aktier i PmC AB,
3. att riksdagen på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1988/89 för upp ett anslag för teckning av aktier i en penningmarknadscentral och anvisar 16 500 000 kr. under detta anslag,
4. att riksdagen bemyndigar fullmäktige att ikläda sig de förpliktelser som ett delägarskap i PmC AB innebär och att vidta de övriga åtgärder som erfordras för medverkan i PmC AB,
5. att riksdagen bemyndigar fullmäktige att avveckla sitt ägarengagemang i gamla PmC AB.

Dessutom begär fullmäktige att 0,5 milj. kr. anvisas för vissa kostnader med anknytning till PmC-projektet. Detta belopp ingår som en delpost i det under punkt 6 uppförda anslaget.

1988/89:FiU9

Utbyggnad av ADB-stöd för bevakning av utlandslån

I frågan om utbyggnaden av ett ADB-stöd för förvaltningen av statens utlandsskuld m.m. hemställer fullmäktige

6. att riksdagen på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1988/89 för upp ett reservationsanslag benämnt Riksgäldskontoret: Kostnader för systemutveckling och under detta anslag anvisar 4 445 000 kr.

I ovanstående belopp ingår även kostnader för PmC-projektet med 0,5 milj. kr. För ADB-utbyggnaden begär fullmäktige dessutom att 60 000 kr. anvisas till underhållskostnader m.m. Detta belopp ingår som en delpost i det under punkt 7 uppförda anslaget.

Riksgäldskontorets 200-årsjubileum

I frågan om högtidlighållandet av riksgäldskontorets 200-årsjubileum m.m. hemställer fullmäktige

7. att riksdagen under anslaget B 1. Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader på tilläggsbudget I till statsbudgeten för 1988/89 anvisar 710 000 kr. utöver det belopp på 49 786 000 kr. som tidigare anvisats, dvs. ett sammanlagt anslag på 50 496 000 kr.

I ovanstående belopp ingår alltså även kostnader för ADB-underhåll med 60 000 kr.

Dispositionen av riksgäldskontorets vinst

I frågan om dispositionen av vinsten i riksgäldskontorets uppdragsverksamhet under budgetåret 1987/88 hemställer fullmäktige

8. att riksdagen godkänner vad som föreslagits om dispositionen av riksgäldskontorets vinst i uppdragsverksamheten avseende budgetåret 1987/88.

Avskrivning av viss fordran

I frågan om avskrivning av fordran som uppkommit när Sverige infriat ett garantiåtagande för ett lån till Österrike hemställer fullmäktige

9. att riksdagen godkänner vad som föreslagits beträffande avskrivning av viss fordran.

Utskottet

I sitt förslag tar fullmäktige upp fem fristående frågor av vilka tre avser medel på tilläggsbudget I, en gäller en äldre oreglerad förlust och den sista är ett förslag till disposition av vinsten i riksgäldskontorets uppdragsverksamhet. Framställningen om medel på tilläggsbudget omfattar förutom medel för aktieteckning i PmC AB sammanlagt 5,2 milj. kr. Därtill kommer avskrivningen av en oreglerad fordran som uppgår till 1,3 milj. kr.

Enligt utskottets mening bör medel på tilläggsbudget i princip äskas bara i de fall medelsbehovet inte rimligen kunnat förutses. Prövningen av myndighetens anslag för det efterföljande budgetåret bör ske i anslutning till behandlingen av budgetpropositionen.

1988/89:FiU9

Riksgäldskontorets medverkan i Penningmarknadscentralen AB

Riksdagen har tidigare bemyndigat riksgäldsfullmäktige att teckna aktier i den penningmarknadscentral som bildades år 1985 för att förmedla handeln i vissa penningmarknadsinstrument (FiU 1984/85:26, rskr. 299). Bolaget, som kallades Penningmarknadscentralen PmC AB, påbörjade emellertid aldrig sin verksamhet eftersom vissa av aktörerna på penningmarknaden ifrågasatte dess förmåga att svara för eventuellt uppkomna förluster. Kritikerna pekade också på tekniska brister i systemet.

På grund av att bolaget inte bedriver verksamhet skall det ändra firma varefter aktierna kommer att avyttras under 1989. Som en följd härav begär riksgäldskontoret ett bemyndigande att få avveckla sitt ägarengagemang i detta bolag.

Som ett alternativ till det ej fullföljda projektet har riksbanken tillsammans med ett antal emittenter och placerare utformat riktlinjer för en ny penningmarknadscentral som avses inleda sin verksamhet den 1 juli 1990. Bakom utvecklingsprojektet står ett konsortium bestående av riksbanken, riksgäldskontoret, Stadshypotekskassan, Allmänna pensionsfonden, banker, försäkringsbolag och fristående fondkommissionsbolag. Den nya penningmarknadscentralen kommer att erhålla samma namn som den tidigare, dvs. PmC AB.

För att finansiera riksgäldskontorets del av utvecklingskostnaderna har riksdagen tidigare anvisat 0,4 milj. kr. (FiU 1987/88:7, rskr. 68). Detta belopp har emellertid visat sig otillräckligt. Riksgäldskontoret föreslår därför att ytterligare 0,5 milj. kr. anvisas för att täcka de uppkomna merkostnaderna samt för att bestrida viss anpassning av teknisk utrustning vid riksgäldskontoret.

Aktierna i den nya PmC AB skall bestå dels av A-aktier med 10 röster per aktie, dels av B-aktier med 1 röst per aktie. A-aktierna har fördelats lika mellan de sju nyssnämnda intressenterna och intressegrupperna. B-aktierna fördelas däremot i lika stora poster mellan de enskilda medlemmarna. Fram till i slutet av oktober 1988 hade 30 institutioner anmält sig som medlemmar i den nya penningmarknadscentralen.

Medan den tidigare penningmarknadscentralen skulle starta sin verksamhet med ett eget kapital på 2,4 milj. kr. kommer med nuvarande medlemsantal kapitalbasen för den nya penningmarknadscentralen att vara 219 milj. kr. Härav är 146 milj. kr. aktiekapital och 73 milj. kr. en reservfond.

De sju intressenterna och intressegrupperna har för avsikt att sluta ett konsortialavtal som skall löpa på fem år. Konsortiets uppgift är att komma överens om konsortiets ställningstagande till frågor som skall avgöras på bolagsstämma. För den händelse PmC:s eget kapital jämte en försäkring på 50 milj. kr. inte skulle räcka till för att täcka eventuellt uppkomna förluster i

verksamheten skall, som en yttersta säkerhet, konsortiemedlemmarna förbinda sig att ge PmC AB rätt till proportionell uttaxering i förhållande till resp. medlems insats. Riksgäldsfullmäktige begär i sin framställning att få rätt att dels sluta ett sådant konsortialavtal, dels ikläda sig de förpliktelser som ett delägarskap i PmC AB innebär.

Som en av sju konsortiemedlemmar är riksgäldskontoret berättigat att teckna sig för 8 000 A-aktier vilka emitteras till 50 % överkurs och därvid är värda 12,0 milj. kr. Som medlem i PmC AB kan kontoret dessutom teckna sig för högst 3 000 B-aktier som emitterade till samma överkurs är värda 4,5 milj. kr. Riksgäldsfullmäktige begär därför ett bemyndigande att få teckna A- och B-aktier i PmC AB samt att 16,5 milj. kr. skall anvisas för detta ändamål.

Enligt utskottets mening torde det tilltänkta PmC-systemet kunna bidra till att en dominerande del av handeln på penning- och obligationsmarknaden kan ske i säkra och rationella former. Systemet är också en förutsättning för en smidigt fungerande inhemsk statsupplåning. Med hänsyn härtill har utskottet inget att erinra mot fullmäktiges förslag. Utskottet tillstyrker således den begärda medelsanvisningen på sammanlagt 17,0 milj. kr. och föreslår att fullmäktige ges rätt att teckna aktier i den nya penningmarknadscentralen och ikläda sig de förpliktelser som följer av ett engagemang i den.

Utbyggnad av ADB-stöd för bevakning av utlandslån

Riksgäldskontoret bedriver sedan några år tillbaka en aktiv skuldförvaltning i syfte att sänka kostnaderna och minska valuta- och ränteriskerna för statens utlandsskuld. Kontorets nuvarande redovisningssystem ger inte tillräckligt stöd för denna typ av bevakning och analys. Fullmäktige föreslår därför att ADB-stödet för sådana insatser byggs ut.

Riksgäldskontoret har för ändamålet anlitat två datakonsultfirmor av vilka fullmäktige förespråkar den systemlösning som presenterats av det danska företaget SimCorp. I detta alternativ uppgår systemutvecklingskostnaderna till ett engångsbelopp på 2,5 milj. kr. Utgifterna för maskininvesteringar uppgår till 1,4 milj. kr. och de årliga underhålls- och utvecklingskostnaderna till 0,4 milj. kr. För innevarande budgetår begränsas de sistnämnda utgifterna till 60 000 kr.

Utskottet som inte har något att erinra mot fullmäktiges förslag tillstyrker att de begärda medlen anvisas för detta ändamål.

Riksgäldskontorets 200-årsjubileum

Utskottet biträder fullmäktiges förslag att 650 000 kr. anvisas för ett symposium och en bankett i anslutning till kontorets 200-årsjubileum.

Dispositionen av riksgäldskontorets vinst

Sedan några år tillbaka bedriver riksgäldskontoret i uppdragsform utlåning vid sidan av statsbudgeten till statens järnvägar, luftfartsverket, sjöfartsverket och vägverket. Under budgetåret 1987/88 gav verksamheten en vinst på 4,6 milj. kr. Fullmäktige föreslår att vinsten i sin helhet levereras in till

Avskrivning av viss fordran

På riksgäldskontorets balansräkning finns upptaget en fordran på 1 257 419 kr. Beloppet motsvarar den del av en infriad garanti som alltså kvarstår oreglerad sedan österrikiska staten fullgjort sina förpliktelser för ett förkrigs-lån i enlighet med en av riksdagen godkänd överenskommelse (prop. 1953:236, rskr. 427). Fullmäktige föreslår att fordran skrivs av och att det under sjunde huvudtiteln uppförda anslaget F 5. *Täckande av förluster till följd av vissa statliga garantier* utnyttjas för ändamålet. Utskottet biträder detta förslag.

Sammanfattande medelsberäkning

Riksgäldsfullmäktiges av utskottet tillstyrkta framställning innebär sammanfattningsvis att 21 655 000 kr. anvisas över tre anslag på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1988/89 enligt följande:

Ett nytt obetecknat anslag på 16 500 000 kr. bör föras upp för riksgäldskontorets aktieteckning i PmC AB. Utskottet föreslår att detta anslag benämns *Riksgäldskontoret: Aktieteckning i penningmarknadscentral*.

På ett nytt reservationsanslag benämnt *Riksgäldskontoret: Kostnader för systemutveckling* bör 4 445 000 kr. anvisas. Av detta belopp hänförs sig 2,5 milj. kr. till utvecklingskostnader för ADB-systemet för utlandsupplåningen, 1,4 milj. kr. till investeringar i datautrustning för detta system samt 0,5 milj. kr. till vissa kostnader med anknytning till PmC-projektet.

På riksgäldskontorets förvaltningskostnadsanslag bör ytterligare 710 000 kr. anvisas, varav 60 000 kr. avser underhållskostnader för ADB-systemet för utlandsupplåningen och 650 000 kr. avser riksgäldskontorets 200-årsjubileum.

Hemställen

Utskottet hemställer

1. beträffande *riksgäldskontorets medverkan i Penningmarknadscentralen AB*

a) att riksdagen med bifall till förslag 1988/89:8 bemyndigar fullmäktige i riksgäldskontoret att avveckla sitt ägarengagemang i gamla PmC AB,

b) att riksdagen med bifall till förslag 1988/89:8 bemyndigar fullmäktige i riksgäldskontoret att
dels sluta konsortialavtal med konsortiet för penningmarknadscentralen,

dels teckna A- och B-aktier i den nybildade PmC AB,

dels ikläda sig de förpliktelser som ett delägarskap i PmC AB innebär och vidta de övriga åtgärder som erfordras för medverkan i PmC AB,

c) att riksdagen med bifall till förslag 1988/89:8 till *Riksgäldskontoret: Aktieteckning i penningmarknadscentral* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1988/89 under femtonde huvudtiteln anvisar ett anslag på 16 500 000 kr.,

2. beträffande *utbyggnad av ADB-stöd för bevakning av utlandslån*

att riksdagen med bifall till förslag 1988/89:8 till *Riksgäldskontoret: Kostnader för systemutveckling* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1988/89 under femtonde huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag på 4 445 000 kr.,

3. beträffande *riksgäldskontorets 200-årsjubileum*

att riksdagen med bifall till förslag 1988/89:8 till *Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1988/89 under femtonde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag på 710 000 kr.,

4. beträffande *dispositionen av riksgäldskontorets vinst*

att riksdagen godkänner fullmäktiges förslag om dispositionen av riksgäldskontorets vinst i uppdragsverksamheten avseende budgetåret 1987/88,

5. beträffande *avskrivning av viss fordran*

att riksdagen godkänner fullmäktiges förslag.

Stockholm den 1 december 1988

På finansutskottets vägnar

Anna-Greta Leijon

Närvarande: Anna-Greta Leijon (s), Roland Sundgren (s), Arne Andersson i Gamleby (s), Gunnar Björk (c), Per Olof Håkansson (s), Rune Rydén (m), Lisbet Calner (s), Arne Kjörnsberg (s), Filip Fridolfsson (m), Ivar Franzén (c), Hans Petersson (vpk), Carl Frick (mp), Sonia Karlsson (s), Ingela Mårtensson (fp), Inger René (m) och Margareta Jonback (fp).